

словами чеського Президента Вацлава Гавела, потрібно чітко розмежувати Євроатлантичний регіон і Євро-Азійський, до якого належать всі держави-члени СНД, не виключаючи України і Білорусі [1, 41]. Звичайно, ні Польща, ні Україна не зацікавлені у побудові нової “залізної завіси” між нашими країнами.

Можемо прийти до висновків, що Польща і Україна є ключовими державами на Балто-Чорноморській осі. Причому, жодна з них самостійно не може лідирувати у побудові такої осі безпеки.

Побудова Балто-Чорноморської осі за участю Польщі та України різко підвищить роль Польщі та України як регіональних держав. Але даний проект, логічно, викликає протидію Росії, і ще ряду держав Європи.

Широкі геополітичні інтереси Польщі й України вимагають тісної співпраці двох держав та використання внутрішніх протиріч між групами інтересів у ЄС і НАТО.

Література:

1. Карцов А.С. Восточная политика Польши и перспективы российско-польских отношений. // Материалы конференции “Перспективы европейской интеграции в XXI веке: роль Польши и России (сборник статей)”. – Санкт-Петербургский государственный университет, факультет международных отношений, 15-16 ноября 2002 года. – Санкт-Петербург, 2002. – С.32-49.

2. Strategia bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej. Art. III. 1. D.

*Новосёлов О.В. – асп.
(Харьков, НАУ «ХАИ»)*

ВЛИЯНИЕ ТВОРЧЕСКОГО ПОТЕНЦИАЛА Х. ОРТЕГИ-И-ГАССЕТА НА КУЛЬТУРОТВОРЧЕСТВО

Культуротворчество следует понимать как процесс противостояния традиции, академизму. На определенном этапе развития философия становится «критикой культуры», «... философствование о культуре является ... проявлением культуротворчества, поскольку утверждает некую ценностно-смысловую определенность мыслящего» [1, 19-22]. Культурные ценности создаются творческим актом человека. Творческое меньшинство постоянно стремится выйти за пределы культуры к сверхкультурному состоянию, к новому бытию.

Исторически так сложилось, что тенденции к партикуляризации и тенденции к интеграции в культуре постоянно сменяют друг друга, взаимоперетекают, образуя своего рода диалектическое противоречие. Их диалектическое единство выступает как движущая сила изменения культуры с одновременным сохранением ее базовых основ. Так как утверждению новых ценностей предшествует частичный или полный отказ от ста-

рых, то на данном этапе это неизбежно приводит к кризису культуры. В общем виде кризис, есть нарушение прежнего равновесия и в то же время переход к новому равновесию. В ходе своей эволюции любое общество проходит динамический цикл «стабильность – кризис – новая стабильность». Социокультурный кризис свидетельствует об исчерпании возможностей саморазвития общества в данном его качестве. Кризис культуры XX века связывают с противоположным ей понятием цивилизации. Цивилизация является неизбежной судьбой и роком культуры. В центре культуры стоят философия и искусство, в центре цивилизации – техника, инженерное искусство, массовые зрелища. Ортега-и-Гассет как истинный философ и творец культуры своего времени осознавал существование онтологической проблемы техники и человека. Он вводит новое понятие человека-массы и указывает такие причины его появления: «...не воспитывается готовность к осуществлению великих исторических задач; им насильно прививали гордость достижениями цивилизации и навыки управления современной техникой, но забывали о воспитании духа. Поэтому нашему современнику не интересуют духовные ценности» [2, 78]. В виду отсутствия духовных ценностей остаются только ценности материальные. Ценность же чего-либо присутствует тогда, когда это что-то либо труднодостижимо, либо ограничено количественно. Но в век технического прогресса, когда у человека создается «впечатление, что он может все», когда он «чувствует свои сказочные возможности, рвется к деятельности, но не знает, к чему приложить свои способности», человек-масса приходит к аномии, то есть к полной утрате ценностей, а отсюда вытекает и аморальность и антиморальность [2, 70-71]. Человек перестает быть творцом, становясь пользователем. Человек-масса вместо того, чтобы создавать самого себя, творить культуру, только пользуется ныне существующим, ничего не предлагая взамен. «Жизнь – то, что мы сами должны для себя создать...это не вещь, а нечто активное...Жить – значит в первую очередь прилагать максимум усилий, чтобы возникло то, чего нет, чтобы возник сам человек» [3, 190-191]

В постиндустриальном, постмодернистском обществе духовные ценности должны преобладать над материальными благами, и тогда защита человека, его личности и его культуры от логики рынка и технических средств заменит идею классовой борьбы. Современный человек должен учитывать существование двух техник: техники Запада и техники Востока. Если первая – техника машин, то вторая – техника духа. Необходимо диалектически подходить к технике, выявляя соотношение ее материального и духовного качеств в культуре.

Литература:

1. Леонтьева В. Н. Культуротворческий процесс: основания и начала – Х., 2003. – 216 с.

2. Ортега-и-Гассет Х. Дегуманізація мистецтва і другі роботи: Сб.: Пер. с іспанського [Сост. М. Тертерян і др.; Предисл. Н. Матяш]. – М.: Радуга, 1991. – 638 с.

3. Ортега-и-Гассет Х. Избранные труды / Пер. с исп. А. М. Гелескуса и др. – М.: Весь мир, 1997. – 701 с.

*Опанасюк В.В. – ст. викладач
(Суми, Філія МАУП)*

НАЦІОНАЛЬНИЙ ХАРАКТЕР ЯК ЧИННИК ВПЛИВУ НА ІНСТИТУТИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

Центральною проблемою, що заважає Україні реалізувати курс на європейську інтеграцію, є невідповідність системи інститутів державної влади національному характерові та національним інтересам. З'ясуємо, чи може національний характер впливати на владні інститути після фактичного втілення національної ідеї в державній формі.

Національний характер визначається дослідниками переважно з етнопсихологічних позицій [1, 227; 2, 260], або як продукт політико-культурного розвитку, найвищим виявом якого є національна ідея, здатна змінюватися разом із суспільством [3, 172]. Такі підходи видається, принаймні, однобокими, оскільки відкидають активну практично-перетворюючу сутність національного характеру.

Національний характер – це синтетичний, неповторний комплекс загальнолюдських та унікальних рис і реакцій нації на вплив оточуючого середовища, що виявляється у специфічній поведінці та відношеннях (стереотипах, ціннісних орієнтаціях, установках) до оточуючої дійсності.

Національний характер забезпечує процес становлення та стійкість інститутів державної влади. Вплив здійснюється через відповідні методи та механізми включеності національної спільноти у сферу політики. Необхідно розрізнити **методи** як шляхи досягнення політичної мети, та **механізми впливу** як стійкі системи суб'єкт-об'єктних зв'язків, що опосередковуються низкою послідовних операцій, здатних забезпечити зміну чи підтримку системи владних відносин, її змісту та інституційних форм.

Виділимо такі **способи (шляхи)** впливу національного характеру на інститути державної влади:

1) політична поведінка (вплив через усі форми безпосередньої та представницької демократії; функціонування інститутів громадянського суспільства; політичні партії);

2) політичне лідерство (формування, висунення, підтримка національного

політичного лідера; його креативна та практично-перетворююча діяльність);